

По случай 140 години от Освобождението на България от турско робство, редакцията на вестник «Роден край» обяви сред своите читатели

2018 година за ГОДИНА НА БЪЛГАРСКАТА СВОБОДА

Конкурс «АЗ СЪМ БЪЛГАРИН, И ТОВА ЗНАЧИ...»-2018

III място – Възрастна категория

МОЯ СКЪП БЪЛГАРСКИ НАРОД...

Винаги ме интересува историята на моя български народ, защото знам, какви мъчения той е преживял, докато се освободил от турско робство. Преди повече от два века българите напускат родната си земя поради заплаха на живота им от страна на турците да бъдат убити или поругани.

Аз добре помня как нашата комшийка баба Герговица разказваше, че нейната баба Бойка никога не е сваляла забрадката си от главата, защото е била с отрязани от турците уши. Когато тя била още петгодишно дете, родителите ѝ живели в едно балканско село и след тази случка избягали в Бесарабия, а оттам в Таврия.

От майка ми помня разказа, че когато турците завзели България, във всяко село имало конак, в който седяли турци-управители, и по

закона всеки стопанин в селото бил задължен да ги храни по реда, да им плаща от имота си. До днешния ден в нашето семейство се пази една смешна случка, свързана с този турски обичай. Както майка ми разказваше за онова време, в едно село дошъл ред на една бедна вдовица да храни турчина. Чудила се, майла се бабата, с какво да го нахрани. Решила да опече баничка, но нямала крава, а значи нямала и краве масло. Но имала бабата свинска мас. Както е известно, турците свинско не ядат, но нямала какво друго да прави – решила да пече баницата с мас.

Дошло уговореното време, турчинът влязъл на коня в двора, бабата с дъщеря си го посрещали. Поканили го къщи, а дъщерята, докато той седял вътре в къщата, била задължена да нахрани коня и да го разкарва по двора. Ял турчинът баница за пръв път, много му харесала. И взел той да пита бабата, как се казва тази манджа? Тя не знаела турски, а той не знаел български. Тогава тя ядосано му рекла: «Яж, че мълчи!». Той разбрал, че тъй се казва баничката и се прибрал доволен къщи. Вечерта, когато на трапезата на управителя се събрало цялото му семейство, той се похвалил, че ял днес у една вдовица необикновено вкусна българска манджа, която се казвала «Яж,че мълчи!».

И до ден днешен се запази в рода ни тази легенда и ние я ползваме, когато някой от членовете на семейството започва да се мръщи и не иска да яде сготвените ястия.

Тогава ние споменаваме тази майчина, а на внуците – бабина бивалица, и казваме на капризния член на семейството «Яж, че мълчи!». И се смеем, и се радваме, че това турско време остана в миналото, че вече 140 години България е свободна държава. За нас, българите, живещи извън нейните граници вече повече от 200 години, тази дата е много важна, защото без значение къде живееш, ако си българин, завинаги си свързан с отечеството си като с пъпна връв, и тази връзка не може никога да прекъсне, тя се предава от баща и майка към децата и внуците без значение, къде се намирам. Защото кръвта вода не става.

Преди години България за нас беше неосъществима мечта, тя ни идваше в сънищата като блян, тя ни привличаше като магнит. Но за последните двайсет и пет години нещата се промениха: сега нашите деца имат възможност да получат българско образование, работи програмата за откриване на български неделни училища в Украйна. Днес ние можем свободно да ходим на гости в България, да се чуваме, да се виждаме. Но и в новото време сърцата ни все пак, както и преди, ни болят за нея, за нашата Прародина.

Смятам, че това възлнение е обяснимо, защото ако няма да има България, няма да ни има и нас – нейните чеда, разпръснати по целия свят. За това желаем на нашата майка-България просперитет, да живеят хората в нея заможно и да пребъди тя векове веков!

ВОСПОМИНАНИЯ ДЕТСТВА – ДОРОГИ СЕРДЦУ КАЖДОГО

В городе Болграде семьи Преда и Фазлы жили рядом по ул. Победы. Третья семья Помукчи жила в районе Спасо-Преображенского Собора. Моя семья Преда проживала в родительском доме у бабушки и бабушки. Взрослые и трое из девяти детей в трех семьях, к сожалению, ушли в мир иной...

Все в семье были исключительно добропорядочными. Родители работали, чтобы прокормить нас, детей, одеть и обути. Они отдали нас в общеобразовательные школы. На тот момент их было три, одна из которых – болгарская гимназия. Мы все получили среднее образование, а шестеро – высшее, соответственно юридическое, медицинское и педагогическое.

В семье, где я жил, нас было восемь человек (из них – четверо мальчишек). Велось домашнее хозяйство. Дедушка пас своих и соседских овец (около двухсот), и помогал ему отец и мы, дети, как только исполнялось нам 5 лет. Каждый ребенок имел конкретное задание по хозяйству и добросовестно выполнял его, что обсуждению не подлежало. Бабушка и мама занимались исключительно домашним хозяйством.

Кроме того, мои родители постоянно много и тяжело работали на различных работах в городе: отец – грузчиком и охранником в разных организациях, а мать – посудомойкой в общепите (на тот период в чайной, напротив автостанции, а затем в «Леваде» на знаменитом болгарском рынке). Почему он знаменит? Да потому что четверг, суббота и воскресенье были базарными днями и съезжались туда люди со всей округи Болградского и Измаильского районов, а также из Молдавии. Продавали там сельхозпродукцию с огородов жителей, домашний скот, а также лично изготовленные изделия из древесины, кожи (кептари), железа (кузнецкие), ткацкие (килими) из шерсти и из остатков материи изношенной одежды, которая не выбрасывалась, а резалась на кусочки по длине и превращалась в циновки. Т.е. хозяйственная деятельность была безотходной.

Рос я в рабоче-крестьянской семье. Содержали мы небольшую отару овец и все крутилось в хозяйстве вокруг нее. Утренняя дойка, выгон овец на пастбище, послеобеденная дойка и кормление животных. И так, изо дня в день.

А чего стоил процесс приготовления брынзы! Наверняка, знаком он многим болгарам из Бессарабии. И до сих пор незабываемым является вкус брынзы с мамалыгой.

Мы всей семьей работали на своем личном хозяйстве, и чужой труд не эксплуатировали, пока чиновники принудительно не отобрали у нас все.

Бабушка, как и мама, была великолепной хозяйкой. Она фактически ежедневно собирала нас, детей, сажала возле себя и рассказывала различные истории из жизни болгар, особенно в период турецкого рабства. У нее я научился готовить различные яства болгарской кухни, в том числе варить варенье из различных ягод.

Знаю также традиции сервировки и подачи яств на стол гостям. Многому в детстве научился в своей семье. По настоянию дедушки и отца, после окончания семи классов, я пошел работать в межколхозстрой в столярный цех. Сначала учеником, затем стал столяром четвертого разряда. Вспоминаются с благодарностью мастера столярки того периода.

Затем я поступил в Одесское военное училище, которое окончил в 1968 году в г. Энгельсе Саратовской области.

Служба в боевой части. После этого учеба в военно-политической академии в г. Москва (военно-юридический факультет). Стал юристом, а затем судьей военного суда.

Служба была нелегкой, но рядом всегда были жена и дочь, которые меня воодушевляли и поддерживали во всем. Трудностей я не боялся, поскольку настоящую закалку по отношению к труду получил от дедушки с бабушкой, отца и матери в семье, за что я им искренне благодарен и признателен.

Дмитрий ПРЕДА, г. Днепр

СЕМЕЙСТВО НА ТАРАС ШЕВЧЕНКО И ОСВОБОЖДЕНИЕ НА БЪЛГАРИЯ

Да напиша тази история и да я проуча по-добре ме подтикна моето запознанство с праправнука на големия украински поет Тарас Шевченко по линията на брат му Павел Александр Иванович Шевченко, с когото се запознахме в гр. Приморск.

Александр живее в гр. Запорожие, военен отставник със звание майор, но продължава да се труди. Много родолюбив човек, миналата година той написа и издаде книга за своя род «Шевченківському роду нема переводу», която той ми подари за спомен. Оказва се, че на днешния ден в Украйна живеят 1168 потомка на Тарасовия род, те добре се познават и редовно се събират.

Когато се представих на Александр и му казах, че съм българин, той много се зарадва и ми разказа, че родният брат на Тарас Шевченко – Йосип Григорович Шевченко и племенникът му Йосип, син на брат му Варфоломей, вземали участие в Освобождението на България.

За родния брат на Тарас Шевченко Йосип от село Кириливка е известно само, че след началото на Руско-турската Освободителна война 1877-1878 г. той впрегва каруцата с волове и тръгва доброволно на тази война да освобождава братския български народ. За съжаление не се връща той къщи и няма никакви факти за него след тази война.

За племенника на Тарас Шевченко Йосип е известно повече. Той се ражда през 1821 г., има добър глас, свири на музикални инструменти, има дарба като у чичо му Тарас да пише стихове, дори издава сборник. От малък се готви да осъществи граждански подвиг. През 1872 г. става курсант в Елисаветградското ка-

валерийско училище. Тук, в Елисаветград (сега гр. Кропивницкий), той е член на литературния кръжок на Иван Тобилович (Карпенко-Карий) и на Кропивницкий. Когато се започва войната на Русия с Турция, той ускорено завършва военното училище и с приятелите доброволно отива да воюва за свободата на братята-българи. Йосип, като ротмистър на пети Литовски Улански полк, героически се сражава на Шипка, където е тежко ранен. За проявената храброст на Шипка Йосип Варфоломеевич Шевченко е награден с Георгиевски кръст, най-висша военна награда в царска Русия. След приключването на войната той е назначен за кратко време за военен комендант на гр. София. В Украйна се връща много болен, почти парализиран. Получените рани на Шипка не му дават да реализира своите мечти и планове. Искане следва в консерваторията заедно със своето либе Мария Тобилович, но за съжаление това не става. С големи мъки той успя да редактира и да издаде спомените на своя баща за Тарас Шевченко. На 46 години той напуска този свят. В едното от своите стихотворения той пише:

«Виждам целта на живота си:
да кажат всички – той живял честно,
прославил се с делата си,
а не с викане...»

Снимката на Йосип Шевченко и до сега се пази в изложбата на музея на Шипка и завинаги ще е в паметта и в благодарните български сърца.

Прекарваме си главите и коленичаме с благодарност пред хиляди българи, руснаци, украинци, белоруси, румънци, финландци и други народности, дали живота си за Освобождението на България.

Стефан НАМЛИЕВ, председател на Приморското районно българско културно-просветно дружество „Сдружение“, с. Радоловка, Запорожска обл.